

Suositus	28/2023
Ehdotus	A 1951/UHN
Käsittelijä	Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 28/2023

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 28/2023 ja jää odottamaan *poliittista dialogia* Pohjolasta merituulivoiman johtavana voimana.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että virtaviivaistetaan merituulivoimahankkeiden viranomaisprosesseja vaatimustasoa laskematta.

että edistetään korkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä merituulivoiman alalla.

että vahvistetaan kansallisten kantaverkkoyhtiöiden strategista yhteistyötä Pohjoismaiden sähköverkkojen integroimiseksi.

Pohjoismaiden hallitusten vastaus

Merituulivoima voi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä lisätä sähköntuotantoa ja siten nopeuttaa vihreää siirtymää Pohjoismaissa. Siksi tarvitaan nykyistä nopeampia ja ennustettavampia luvitus- ja viranomaisprosesseja. EU-säädöksissä, kuten uusiutuvia energialähteitä koskevassa direktiivissä, on useita toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään merituulivoiman ja muun fossiilittoman sähköntuotannon käyttöönottoa. EU-tason yhteinen lainsäädäntö virtaviivaistaa prosesseja ja lähentää siten kansallisia viranomaisia toisiinsa. Samalla on muistettava, että kullakin Pohjoismaalla on omat viranomaisrakenteensa ja kansalliset säädökset, mikä rajoittaa viranomaisprosessien mukauttamista. Esimerkiksi Ruotsissa on parhaillaan käynnissä valtiollinen selvitys (En ordnad prövning av havsbaserad vindkraft, Dir. 2023:61), jolla pyritään tehostamaan, nykyaikaistamaan ja koordinoimaan merituulivoiman luvitusta. Selvitystyössä kerätään tietoa ja kokemuksia muun muassa muista Pohjoismaista.

Pohjoismaat tekevät yhteistyötä Pohjoismaisessa energiantutkimuslaitoksessa (Nordic Energy Research), joka edistää energia-alan tutkimusta. Merituulivoima on ala, jolla on viime vuosina panostettu tutkimusyhteistyöhön. Pohjoismainen energiantutkimus

mahdollistaa myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden yliopistojen ja korkeakoulujen välisen vuorovaikutuksen muun muassa rahoittamalla tutkijoiden liikkuvuutta.

Pohjoismaiden kantaverkkoyhtiöt tekevät tiivistä yhteistyötä verkon kehittämisessä, verkon käytössä ja sähkömarkkinoilla. Verkon kehittämisestä on yhtenä esimerkkinä viime vuonna 25. lokakuuta julkaistu yhteispohjoismainen Grid Development Perspective 2023¹. Raportissa annetaan yleiskuva pohjoismaisen sähköjärjestelmän tulevaisuudennäkymistä ja esitetään myös joukko päätelmiä pohjoismaisesta sähköjärjestelmästä. Pohjoismainen sähköjärjestelmä on jo nyt hyvin integroitunut, ja integraatiota jatketaan esimerkiksi parhaillaan rakennettavan Aurora-voimajohdon avulla. Se on Ruotsin Messauren ja Suomen Pyhänselän välinen 380 kilometrin pituinen 400 kV:n voimajohto, jonka on määrä olla toiminnassa vuonna 2025. Tiivistä yhteistyötä tehdään myös verkon käytössä ja sähkömarkkinoilla. Esimerkkeinä ovat Kööpenhaminassa toimiva Nordic RCC -yhteisyritys, Helsingissä toimiva taseselvitykseen keskittyvä esSett-yhteisyritys ja käynnissä oleva NBM-ohjelma (Nordic Balancing Model), joka keskittyy Pohjoismaiden tasehallintamarkkinoiden yhdentymiseen.

Pohjoismaiden hallitukset katsovat, että suositus on näin ollen osittain toteutunut.

Valiokunnan näkemykset

Kestävä Pohjola -valiokunta merkitsee tiedoksi Pohjoismaiden vastauksen suositukseseen, joka koskee merituulivoimahankkeiden viranomaisprosessien virtaviivaistamista vaatimustasoa laskematta. Vastauksessa todetaan, että Pohjoismailla on erilaiset viranomaisrakenteet, jotka vaikuttavat prosesseihin eri tavoin. Valiokunta panee merkille viittauksen EU-lainsäädäntöön, joka kannustaa virtaviivaistamaan prosesseja ja tarjoaa niille puitteet. Valiokunta pitää tärkeänä, että Pohjoismaat varmistavat perusteelliset ja tehokkaat prosessit, joilla voidaan edistää vihreää siirtymää.

Valiokunta on hyvin kiinnostunut Pohjoismaisen energiantutkimuksen tekemästä työstä ja on tyytyväinen siihen, että Pohjoismaiden kantaverkkoyhtiöt tekevät tiivistä yhteistyötä verkon kehittämisessä, verkon käytössä ja sähkömarkkinoilla. Valiokunta toivoo myös yhteistyön vahvistamista. Valiokunta toteaa, että Pohjoismainen energiantutkimus helpottaa myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden yliopistojen ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä muun muassa rahoittamalla tutkijoiden liikkuvuutta. Vastauksesta ei kuitenkaan ilmene selvästi, hyödynnetäänkö mahdollisuuksia käytännössä.

Kiirunassa 25. kesäkuuta 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Emma Berginger (MP)

Kari-Anne Jønnes (H)

¹ https://www.svk.se/siteassets/om-oss/rapporter/2023/svk_ngpd2023.pdf

Karin Gaardsted (S)
Åsa Karlsson (S)
Ola Elvestuen (V)

Staffan Eklöf (SD)
Himanshu Gulati (FrP)